

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Partners for Good

Бюджет для громадян Теребовлянської ОТГ 2019 рік

Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

ВСТУП

Шановні громадяни! Кожне місто, кожна громада має свій власний бюджет – хто більший, хто менший. Незалежно від розміру бюджету, коштів все одно на все відразу не вистачає, тому надзвичайно важливо аби у процесі підготовки та виконання бюджету відкрито приймалися рішення. Це можливо тільки тоді, коли громада буде контролювати весь процес використання власних бюджетних коштів!

Ми представляємо Вам це видання для того, щоб в простій і доступній формі розповісти звідки беруться гроші в нашому бюджеті та на що витрачаються. Щиро сподіваюся на Ваше розуміння та підтримку!

***Завжди Ваш міський голова
Сергій Поперечний***

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян, який Ви тримаєте у руках, – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація інформації про бюджет громади.

Бюджет для громадян створений, щоб зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною Вам і Вашим друзям, колегам, родині.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет громади і побачити своє місце в ньому. Він нагадує, що бюджет

громади - це кошти всіх її мешканців і показує, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади, або групи громадян.

Також важливо, що бюджет для громадян демонструє можливості для кожного мешканця громади впливати на формування та витрачання бюджету своєї громади.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витрачатиме. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витрачати. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – гроші, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державною. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, пере-

дача коштів районній лікарні на лікування жителів громади - з міського в районний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними та комунальними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії, лікарні), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громади. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетним циклом і включає 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Разом 3. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також, на які цілі витратяться гроші з зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад відділ освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рі-

шення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет, оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження кварталних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 15-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ.

РОЗГЛЯД ТА ПРИЙНЯТТЯ

СКЛАДАННЯ БЮДЖЕТУ

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

Як долучитись:

- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

ТРАВЕНЬ – ЖОВТЕНЬ

ЛИСТОПАД – 25 ГРУДНЯ

В цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

Як долучитись:

- Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
- Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
- Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

СІЧЕНЬ – ГРУДЕНЬ

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

Як долучитись:

- Подати проект на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
- Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки

Як долучитись:

- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
- Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документа; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

ЛИПЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

Як долучитись:

- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- Відвідати сесії, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
- Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

СІЧЕНЬ – 15 БЕРЕЗНЯ

СКЛАДАННЯ ПРОГНОЗУ БЮДЖЕТУ

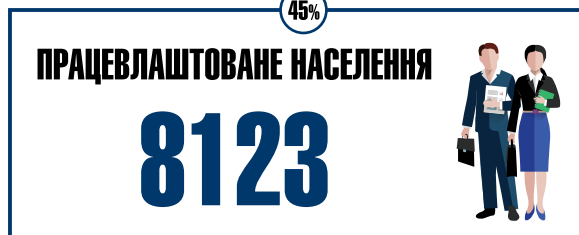
ЗВІТУВАННЯ

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

РОЗПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ ЗА ГАЛУЗЯМИ

Центральна районна лікарня. Фінансується з районного бюджету. Фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії громади: На території громади функціонує Теробовлянський районний центр первинної медико-санітарної допомоги який об'єднав ФАПі та амбулаторії усього району. Фінансується за кошти Національної служби здоров'я України та частково за кошти місцевих бюджетів.

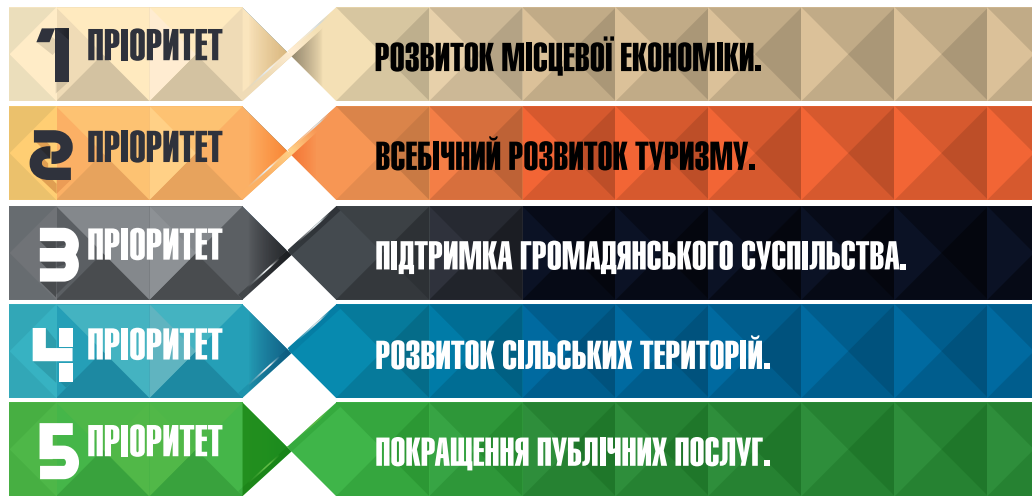

території громади функціонує Теробовлянський районний центр первинної медико-санітарної допомоги який об'єднав ФАПі та амбулаторії усього району. Фінансується за кошти Національної служби здоров'я України та частково за кошти місцевих бюджетів.

СТАН ДОРІГ В ГРОМАДІ

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

ЯК БУЛИ ВРАХОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДЯН, ПОДАНІ ДО ПРОЕКТУ БЮДЖЕТУ НА 2019 Р.

Минулого року в нашій громаді відбулась акція «Впливай на бюджет своєї громади» під час якої мешканці надали свої пропозиції до проекту бюджету громади на 2019 рік.

Перелік пропозицій, які були підтримані:

1. Ремонт доріг місцевого значення – 66 пропозицій. В бюджеті передбачено 5 000 тис. грн. на поточний ремонт доріг, та 249 тис. грн. на придбання щебеню, доломітів для підсипання доріг
2. Покращення вуличного освітлення – 24 пропозиції. В бюджеті передбачено 254 тис. грн. на придбання світильників та ламп для вуличного освітлення та 1 438,8 тис. грн. на оплату електроенергії.
3. Покращення водопостачання та водовідведення – 21 пропозиція. В бюджеті передбачено 199,9 тис. грн. на поточ-

ний ремонт водопроводу по вул. Князя Василька від заправки ОККО до млина та 199,9 на встановлення енергозберігаючого обладнання на водозабір Покрівка.

4. Капітальний ремонт ратуші – 4 пропозиції. В бюджеті передбачено 1 500 тис. грн.
5. Встановлення дитячих майданчиків – 3 пропозиції. В бюджеті передбачено 50 тис. грн.
6. Ремонт та встановлення тротуарних доріжок – 14 пропозицій. Частково проводяться.
7. Встановлення смієвих баків – 5 пропозицій. В даний проводиться придбання за кошти програми DOBRE.

Перелік пропозицій, які не були підтримані:

1. Встановлення лежачих поліцейських – 4 пропозицій. Вказані дороги не знаходяться на балансі ОТГ.
2. Встановлення пішохідних переходів – 4 пропозицій. Вказані дороги не знаходяться на балансі ОТГ.
3. Очистка річки Гнізна – 5 пропозицій. На даний час недостатньо коштів.
4. Огородження міського кладовища – 6 пропозицій. На даний час недостатньо коштів.
5. Притулок для тварин – 8 пропозицій. На даний час недостатньо коштів.

Закликаємо і цього року долучитись жителів нашої громади до подання пропозицій до міського бюджету.

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

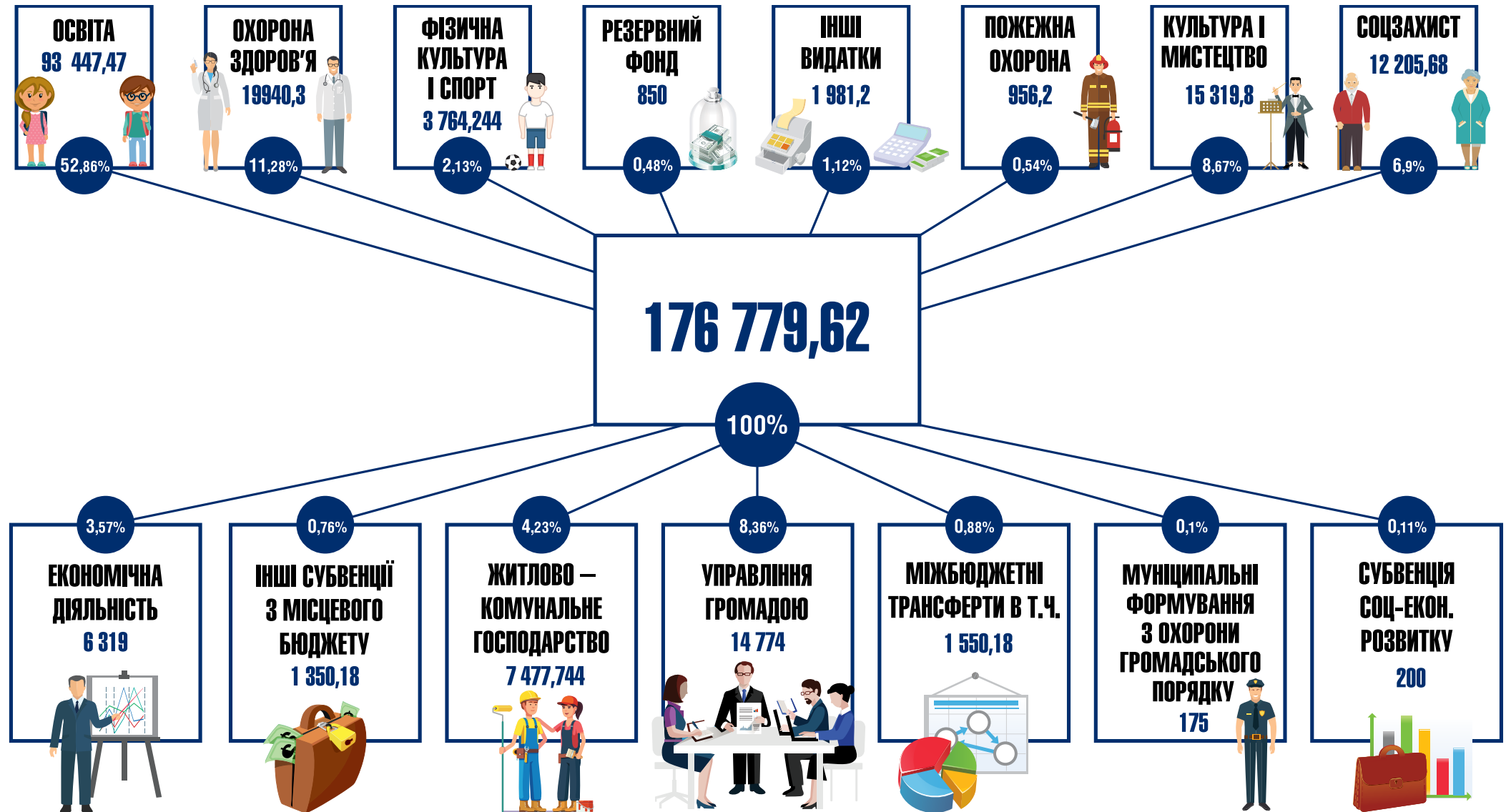
Бюджет кожної громади формується з власних надходжень та трансфертів (дотацій та субвенцій) з Державного бюджету. В нашій громаді власні надходження становлять близько половини дохідної частини бюджету, серед основних джерел надходжень виділяємо податок на доходи фізичних осіб (58% від власних надходжень), податок на майно (15%), єдиний податок (13%), акциз (8%).

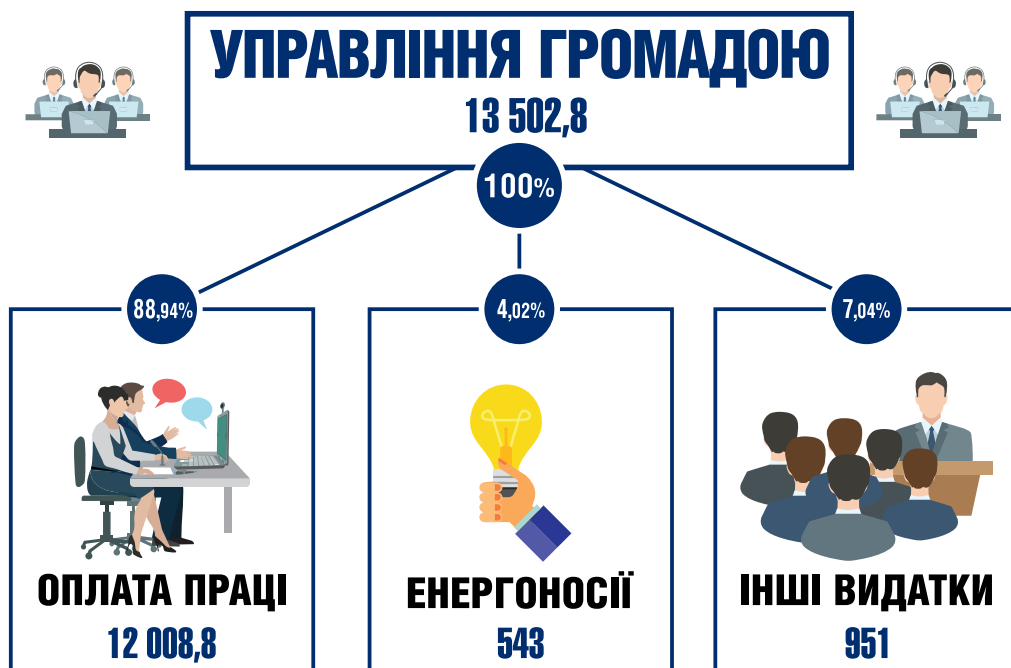
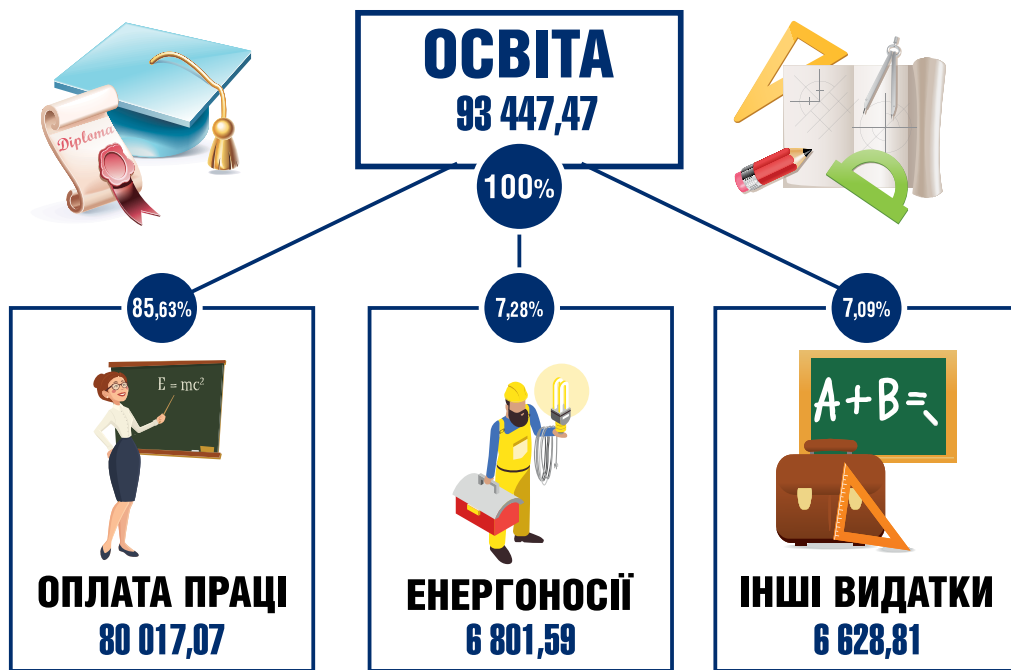
КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ

Найбільшою статтею видатків нашого бюджету є освіта. На неї витрачаються більш ніж 93 млн.грн (53% від усіх видатків). Також більш ніж 11% видатків йде на охорону здоров'я (у вигляді трансфертів до районного бюджету), 9% – на культуру та мистецтво, 8% – на управління, 7% – на соціальний захист.

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ ЗА ГАЛУЗЯМИ

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

ЗАГАЛЬНООСВІТНІ ЗАКЛАДИ	КІЛЬКІСТЬ УЧНІВ	ВИДАТКИ НА 1 УЧНЯ (ТИС. ГРН)	ВСЬОГО НА ЗАКЛАД (ТИС. ГРН)
ОЗ Тербовлянська ЗОШ І-ІІІ ст. №1	706	24,12	17028,7
ОЗ Лошнівська ЗОШ І-ІІІ ст.	229	37,88	8673,4
ОНЗ «Ласковецька ЗОШ І-ІІІ ст.»	381	27,10	10325,4
Острівецька ЗОШ І-ІІІ ст.	105	33,63	3531,4
Тербовлянська ЗОШ І-ІІІ ст. №2	435	16,89	7346,4
Тербовлянська СШЛ	242	28,50	6897,8
НВК «Боричівська ЗОШ - І-ІІ ст. ДНЗ»	34	37,44	1272,8
Довгенська ЗОШ І-ІІ ст.	97	25,43	2466,3
Долинська ЗОШ І-ІІ ст.	71	28,79	2043,8
Мшанецька ЗОШ І-ІІ ст.	101	28,71	2899,5
Підгайчицька ЗОШ І-ІІ ст.	66	29,96	1977,2
Плебанівська ЗОШ І-ІІ ст.	78	27,74	2163,5
Всього	2545	26,18	66626,2

ВИДАТКИ НА РОЗВИТОК ГРОМАДИ

Видатки бюджету розвитку нашої громади відповідають її пріоритетом.

З метою покращення надання публічних послуг на цей рік заплановано кошти на ремонт ратуші, ремонт частини аптеки під адмін. приміщення та будівництво ЦНАПу. Всебічному розвитку туризму сприятимуть кошти виділені на ремонт доріг та ремонт музею- майстерні. Розвиток сільських терито-

рій має забезпечити наявність там відповідної інфраструктури, для цього ми втрачаємо кошти на ремонт шкіл, садочків та центрів культури і дозвілля у селах нашої громади. З метою розвитку громадянського суспільства передбачено кошти на проекту «громадського бюджету». Об'єкти, які фінансуватимуться за рахунок коштів бюджету розвитку у 2019 році наведені у таблиці.

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Капітальні видатки (придбання основного капіталу)	1136	Капітальний ремонт будівлі дитячо-юнацької спортивної школи	10
Будівництво ЦНАПу	1119	Ремонт Теробовлянського музею-майстерні	1000
Реконструкція частини приміщення аптеки № 55 під адмінприміщення по вул. Паращука 2 в м. Теробовля	844	Капітальний ремонт спортзалу із заміною підлоги та влаштування гідроізоляції Теробовлянського ЦФЗН «Спорт для всіх»	758
Ремонт ратуші міської ради	1500	Реконструкція будівлі Теробовлянської ЗОШ I-III ступенів №2 під котельню	75
Ремонт доріг в м. Теробовля	116	Капітальний ремонт будівлі «Центру культури і дозвілля с. Ласківці»	2272
Капітальні трансферти (КП «Теробовля»)	1087	Реконструкція спортивних майданчиків в НВК с. Боричівка	397
Капітальний ремонт в Теробовлянському ліцеї	50		
Капремонт в опорному закладі Лошнівська школа I-III ступенів	100		
Капітальний ремонт будівлі «НВК - (Деренівський ДЗО)	10		

ПРОЕКТИ «ГРОМАДСЬКОГО БЮДЖЕТУ»

З бюджету 2019 року фінансуються проекти-переможці 2018 року, а саме:

- 1) Дитячий спортивний майданчик в с. Острівець - 50 000 грн.
- 2) Підвищення енергоефективності приміщення Довгенської ЗОШ та економія енергоносіїв шляхом утеплення горища школи та модернізації даху - 26 525 грн.
- 3) Утеплення будівлі дитячого садка в с.Застіноче - 100 000 грн.
- 4) Вуличні тренажери в с. Зеленче - 49 598 грн.
- 5) Розвитковий ігровий майданчик вулиця Січових Стрільців, 30, Тербовля - 46 200 грн.

В бюджеті 2020 року будуть враховані видатки на проекти-переможці 2019 року.

Контактна інформація

Адреса: 48100, Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, м. Тербовля, вул. Шевченка, буд. 8

Тел. +38 03551 2 14 62

e-mail: 04394734@mail.gov.ua

На сайті нашої громади є розділ «Бюджет» в якому постійно оновлюється інформація про доходи та видатки міського бюджету.

Перейти до нього Ви можете за посиланням: <https://terebotg.in.ua/byudzhet>

Тираж 1000 екз.